

ชะมวง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Garcinia cowa* Roxb. ex Choisy

วงศ์ : CLUSIACEAE

ลำต้น :

ความสูงของต้นประมาณ 5-10 เมตร บ้างว่าสูงประมาณ 15-30 เมตร ลำต้นเกลี้ยงและแตกกิ่งในตอนบนของลำต้น กิ่งย่อยผิวเรียบ เปลือกลำต้นเป็นสีดำน้ำตาลมีลักษณะขรุขระแตกเป็นสะเก็ด ส่วนเปลือกด้านในเป็นสีชมพูถึงแดง มีน้ำยางสีเหลืองข้นไหลเยิ้มออกมาจากเปลือกต้น

ใบ :

ใบเดี่ยวออกเรียงสลับตรงข้ามกัน ลักษณะของใบเป็นรูปรีแกมใบหอกหรือแกมขอบขนาน โคนใบสอบแหลม ปลายใบป้านหรือแหลมเล็กน้อย ส่วนขอบใบเรียบ ใบอ่อนเป็นสีเขียวอ่อนหรือเขียวอมสีม่วงแดง ใบแก่เป็นสีเขียวเข้ม หลังใบเรียบลื่นเป็นมัน กิ่งใบเรียบ เนื้อใบมีลักษณะค่อนข้างหนาและเปราะ เส้นใบเห็นได้ไม่ชัด

ดอก :

ดอกเป็นแบบแยกเพศอยู่กันคนละต้น ออกดอกตามซอกใบและตามกิ่ง ดอกตัวผู้จะออกตามกิ่งเป็นกระจุก มีดอกย่อยประมาณ 3-8 ดอก ดอกมีเกสรตัวผู้จำนวนมากเรียงกันเป็นรูปสี่เหลี่ยม ส่วนกลีบดอกเป็นสีเหลืองนวลและมีกลิ่นหอม ออกดอกในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน

ผล :

ลักษณะของผลเป็นรูปทรงกลมแป้น ผิวผลเรียบเป็นมัน ผลอ่อนเป็นสีเขียว เมื่อสุกแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองถึงส้มหม่น และตามผลมีร่องตื้นๆ ด้านบนปลายบวม และมีชั้นกลีบเลี้ยงประมาณ 4-8 แฉกติดอยู่ เนื้อหนา สีเหลือง ผลสุกมีรสเปรี้ยวใช้รับประทานได้ แต่มียางมากและทำให้ติดฟันได้ โดยจะติดผลในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน

เมล็ด :

ภายในผลมีเมล็ดขนาดใหญ่ประมาณ 4-6 เมล็ด ลักษณะของเมล็ดเป็นรูปรีหนา เรียงตัวกันเป็นวงรอบผล

สรรพคุณ :

- ช่วยถอนพิษไข้ ช่วยฟอกโลหิต ช่วยแก้อาการเหน็บชา
- แก้อาการกระหายน้ำ อาการไอ
- เป็นยาแก้ไข้

ประโยชน์ :

- รับประทานได้
- ใช้เป็นยาปราบศัตรูพืช

ชื่ออื่น :

ส้มป่อง มะป่อง หมากโมก มวงส้ม กะมวง มวง ส้มมวง กานี ตระมูง ยอดมวง ส้มม่วง ส้มโง่ง ส้มป่อง

พบทั่วไปตามป่าชื้นที่ระดับต่ำ เป็นไม้ที่ทนต่อความแห้งแล้งได้ดี มีเขตการกระจายพันธุ์ในป่าดิบชื้น ตามที่ลุ่มต่ำทั่วไป และจะพบได้มากทางภาคใต้ ภาคตะวันออก และทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ ที่ระดับความสูงเหนือระดับน้ำทะเลประมาณ 800 เมตรขึ้นไป (บ้างว่า 600 เมตรขึ้นไป)

อ้างอิง :

- <https://medthai.com/ชะมวง>
- <https://phar.ubu.ac.th/herb-DetailPhargarden/219>